ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Привели Його перед суд можних... Товпа кричала: Розпни Його, розпни!

Поклали на голову Його терновий вінець а в руки встромили патик...

„Пануй нам тепер - наш царю! Корону маєш на голові, а в руці булаву!...“

І плюли Йому в лице, і кидали на голову Його проклони...

А Він мовчав...

З сьвятим спокоєм смотрів на них і в души прощав їм...

„Не відять бо, що творять“.

* * *

Поклали на плечі хрест і повели на Голгофту. По дорозі падав... Та Він вставав і йшов дальше... Бо знав, що хрест донести мусить - до кінця... Аж смерть Його окупить Правду!..

* * *

На Горі Голгофті.

Вкопали хрест - і розпняли Його на нім... А поруч з ним ще двох злочинців...

Так всіх, що Правду голосять - ставлять на рівні з злочинцями.

І Він згинув між ними - Великий „Злочинець“!

* * *

Поклали у гріб. Поставили сторож. Щоб Він не воскрес - не воскресло Сьвяте Його слово!..

І якже завелись!..

Ні грубі мури, ні скалисті зводи - нічо не переможе Правди. Не скути в кайдани Сьвятого Живого Слова!

І Воно - воскресло!

Христос Воскрес!

Воскресне на земли Правда!

* * *

Америка.

(Сонет.)

Америко, ненько, друга вітчино!
Я щиро тя люблю й мушу поважать, —
Ти для міліонів спасенне судно,
Що розбитків з моря пливе ратувать.

А море лютує, кипить у одно,
І кораблів сила мусить потапать;
Із гуком та шумом пірнають на дно,
А филі почали людий замітать.

І всі вже здаєть ся погинуть ось тут...
Та ти надпливаєш, даєш їм приют
І хліба, і страви — хтоби там не був —

Чи Німець, чи Русин, Татарин, чи Жид,
Невольник, чи вольний -- ти другом для них,
Мов ангел, що з неба на землю злинув.

Сава Чарнецкий.

Ж. Беад.

„Свобідний“...

Бережись! Бо хтож се вгадає.
Де і яка тебе доля чекає
На сьвіті тім Божім широкім?
Стережись! бо й сам ти не знаєш,
Де спочнеш, де тя поховають:
В краю ріднім, чужім, чи морю глубокім?

Коли приїхав зі старого краю, був ще молодий, мав не більше як вісімнайцять літ. Американьске жите, праця, а передовсім обичаї, дуже припали йому до вподоби. Правда, він не бідував і в старім краю, завдяки поблажливости своїх родичів міг робити що єму хотілось, однак під оком родичів всеж таки не чув ся так свобідним як його молода душа бажала. Тут противно, хотілось йому, то працював в фабриці і за те діставав платню, з котрою робив що йому сподобалось, і ніхто не мав йому „до розказу“, був собі свобідний. Одно лише йому тут неподобалось а се, що декотрі з його знакомих, до котрих він приїхав, прибирали ся красше від него а самого його звали „ґрінором“. — Пождіть! най-но я тут троха поросту в піре... а покаже ся хто з нас буде більший „ґрінор“ — думав він собі. І весь свій заробок, котрий виплачували йому в фабриці, обертав на закупно що раз то нових краватів, модних капелюхів, одежи, ланьцушків, і пр.; одним словом, зачав прибирати ся „модно“. А що і природа ненька не поскупила йому краси, проте зачав пишатись, почитував себе за ліпшого від других, окружив ся роєм подібних собі „модних людий“, а від знакомих собі людий з краю, став сторонити, погорджувати ними. Вільні хвилї від праці зачав збувати поза домом, або як инакше каже ся — зачав гуляти. Вернувши звичайно з праці, вдягав ся „модно“, і если не гуляв до упалого на галї, то в сальоні при зеленім столику „бітував ся“, пив до нестями, нераз до білого дня.

— Побачите, що той молокосос наложить головою, говорили між собою знакомі, котрі знали его з краю, а декотрі і напоминали его, щоб відмінив жите, і не тратив непотрібно тяжко запрацьованих гроший та здоровля. Говорили йому, щоб вмісто тратити непотрібно час і здоровле, взяв ся ліпше до читаня книжок, котрих була сила в містовій бібліотеці, а котрі кождий міг читати даром, щоб вписав ся до місцевого товариства і т. п. Але він з того лишень сьміяв ся.

— А на рогатого чорта менї книжки! Хто за се що заплатить? А бож то я мало в краю над книжками намучив ся, а що менї тепер з того? Так казав він до знакомих. — Щож до товариства, то на дїдька бородатого і воно менї! Щож то я старий, хоровитий, чи що? Най до „сосайди“ приступають старі, такі, що то одною ногою уже в гробі, але менї молодому хлопцеви на лихо „сосайда“, говорив іроїчно. — А що троха гуляю, то що кому до того? Ніхто в Америці не має права менї розказувати, а впрочім чиж я гуляю за чужі гроші, чи що? Що за глупота, мене напоминати. Колиж до лиха вжию на сьвіті, если не парубком? Хиба може вжию сьвіта як буду старий? Постарію, то влїзу за печ і буду „Отченаші“ клепати... Старому час на поправу! — Так толкував він собі та з новою енерґією кидав ся у вир гулящого житя так, що і не спостеріг ся, що від часу коли приїхав до Америки, чотири літ змарнованих перемчало, як сон понад його головою, і о чотири літ вже був старший. Але він на се не звертав і найменьшої уваги, а гуляв дальше. Минуло ще два роки, а в житю его не змінило ся нічо, крім того, що коли давнійше після цілонічної гулянки, бувало, не спавши і одної години, рано ішов до праці так якби нічо не видів, то тепер щось попсувалось в його орґанізмі. Випе два, три келишки горівки, поправить кількома склянками пива, викурить пару папиросів, то рано не дай Боже голови з постелї піднести, а в чолї то вже так лупає, що годї і сьвіта видїти. Коби хотяй міг їсти, але де там! Якби в рана не перетрутив одним келишком, то і до губи нічо не возьме, а ту до праці йти „мус“, бо не пійде, то і гуляти не буде за що: платнї в фабриці даром не дають.

На домір усего зачав го чогось сухий кашель непокоїти, так що нераз хоч і ляже до ліжка, то і ока не змружить цїлу ніч; зсох, на лици пожовк як морква.

— До лиха, що зо мнов діє ся? — думав він собі. Чиж би я був хорий? Але він про хоробу і гадку відганяв від себе. — Що! я такий молодий хлопець мавби хоровати? Ні, ні! то не може бути. Щож то я хиба жалую собі з'їсти, чи випити? Го! го! нема дурних хоровати... Нехай хорують старі, толковав він собі. Але що раз лютійший кашель, і постепенна утрата сил і енерґії, змусили його признатись перед собою, що если він ще не цїлком хорий, то невдовзї грозить йому якась поважна небезпека.

Вкінци постановив конечно порадитись когось, захотів лїчитись. Але кого? До своїх людий знакомих не мав сьмілости, ну, бо і щожби вони подумали собі про него? Чи не сьміяли би ся і не тріюмфували би завчасу, що він не слухав їх ради? — Ні! Ніколи! не

признаю ся їм, думав він собі в души... До лікаря? Але і до лікарів не мав він довіря, бо по його думці лікар а різник, одною дорогою ходять, так оден, як і другий хочуть гроший. А що кромі сухого кашлю еще якийсь страшний біль зачав йому докучати в лівім боці, звірився нарешті своїй ґаздині зі своєю журбою.

Ґаздиня, у котрої був на „борді", була ще молода, перед роком віддана жінка, котра, як сама говорила нераз, була для кождого дуже доброго серця, особливож для мущин, натомість жінок ненавиділа з цілої души. Тож коли її признав ся, погладила при зеркалі своє волосє, взяла до рук якусь жіночу роботку, поглянула на него з „під ока" і так відозвалась:

— А хтож вам винен молоді люде, що ви такі несьмілі? Правда, що я ще не така стара, але не думайте хлопці, що жінка хоч молода, то вже така дурна, як ви, молоді люди? То ти аж тепер признаєш ся? протягала дальше. Чи ти думаєш, що я не маю очий і не виджу, що тобі щось вже від давна хибує? Але щож, малам ся тобі сама за докторку накидати? Сам, говорила дальше ґаздиня, буде ся гризти — а женьщині не признасть ся, неначе боя ся, щоби го не з'їла. Ну, але ти не журись, потїшала його. найно я липень вийду поміж сусідки, і возьмем ти під свою опіку, а побачиш, що зараз тобі полекшие... Тільки не треба встидати ся — завважала наконець ґаздиня.

-- Але я би так хотів, ґаздине, щоби о тім нікто не знав — сказав він несьміло, -- бо то якось не випадає, щоби такі молоді люде лічили ся, а люде часом, знаєте, більше доложать як правда.

— Но, но, уже ти ся не бій, сказала ґаздиня, і не думай, що жінки так люблять зводити, і хвалити ся бодай чим як ви. Жінка, говорила дальше ґаздиня, не похвалить ся так відразу як мужчина.

Так упевнивши його, щоб не бояв ся, ґаздиня з добрим серцем, зараз таки того самого вечера пішла поміж сусідки на пораду. І не минуло ще доброї години, а вже до комнати, в котрій він лежав, увійшла його ґаздиня а за нею: округленька Капланьщиха, славна на цілу вулицю зі свого дотепу і обмовлювання других жінок та дівчат, молоденька ще, перед кількома місяцами віддана. Потералиха, і худа як шабля Ройщиха, котра если не молилась, то в одно сварилась зі всіми сусідками, або своїм чоловіком. Не бракло також і грубезної, старої Крайовщихи, котра знов не мала рівної собі на цілу околицю в заклинанню ріжного рода чарів, „уроків", і не було такої хороби, котрій би вона не „порадила", словом, була се „мудра баба" на цілу губу.

Зачали ся між сусідками здогади, щоби то йому властиво могло бути?

— Нич, як тільки котрась дала на „сьв. умшу" на него, бо він там не одну вже ввів в полє... твердила девотка Ройщиха.

— Але деж би там! — перечила округленька Капланьщиха, — мусів котроїсь не витанцьовати на гали, або там щось іншого... тай вчарувала го зі злости.

— Певно, певно, — сказала молоденька зі спущеними очама Потералиха, — тілько най ся розбере, та висмарувати го цілого і буде все добре.

І аж почервоніла з радости, що і її „рада" тут на щось може придати ся.

Але суперечці положила конець стара Крайовщиха, котра висапавшись приближилась до хорого, і зачала від слів:

— Вой! а хиба бим осліпла, тут заразїська осліпла, если то не вони... уроки... Вони, вони! І най пукну, заразїс-ки тут пукну, если не вони... Хо! хо! Вони... і то ще які! Під вочми посивіло, замачанї!.. Вой Господеньку, таж тре буде мені усіх способів ужити... щобим помогла. Але Дух Сьвятий тебе над хнув, небоже, жесь по мене післав, бо був би ти, не боже, уже в невдовзї сиру землю гриз... таж бись гриз, небоже! — сказала Крайовщиха до свого „пацієнта".

І тут стара Крайовщиха, перехрестившись зама шисто, зачала свою „курацію" а рівночасно зачала ганьбити молодші жінки, що не звернули уваги на се, що молодий хлопчиско так довго з чарами мучив ся..

— „В імя Отца і Сина", зачала Крайовщиха, „і сьвятого..." А невстидниці одні — бештала рівночасно — де ви одна з другов поділи вочи? „Духа, амінь" — же не виділисьте, же хлопчиско так довго мучив ся. „Отче наш, іжийси на небеси..." Знать вам вочи повилазили... „Най сьвятить ся імя Твоє..." Але щобим не вчила, не показувала? „Да прийдеть царство Твоє, да будеть воля Твоя..." — Але що вам та сивулї в голові? „Яко на небеси, так і на земли" — Або ви знаєте, що молодий чоловік значить? — „Хліб наш нашушний даш нам днесь" — проловжала Крайовщиха — „і остави нам довги наша". Ви тільки як мужчина здоровий, знаєте ласитись і липнути до них.. безвстидниці. — „Яко і ми оставляєм должником нашим" — Во як занедужає, то ані спімнете... — „І не веди нас во іскушеніє" — А зараз мені рушити ся. Принести мені тут фартух! — „А збави нас" — але такий, щоб три неділи не був праний... „От лукавого" — А живо! — „Амінь."

Скінчивши молитву, взяла до рук три неділи не праний фартух, о котрий постарала ся котрась з молодших ґаздинь, обтерла ним хорого, а сплюнувши при тім в чотири сторони сьвіта, взяла ся до відчинювання уроків.

Тож коли вже все було готове: вода в глиннянім горщку і шість розжарених вуглів, Крайовщиха звернулась до недужого і сказала йому, щоб погадав собі на „яку", що кинула на него уроки.

— Абож я знаю? — сказав він — котра би то хотїла мого горя? Абож то мало дівчат на мене нераз дивилось, або що? — додав він безрадно.

Але в здогадуваню виручила його як слід округла Капланьщиха.

— А котраж би, як не тая зашвайдана кревулї... з під четвертого? — сказала округленька Капланьщиха.

— Котра? Тая саниці .. від Крілихи? — запитала худа Ройщиха.

— Тая сама — відповіла Капланьщиха — тільки киньте вуголь, Крайовщихо, а увидите, що то вона...

Настала хвиля тишини. Крайовщиха піднесла таємничо вуголь і кинула на воду.

Вуголь зашипів, перекотив ся і станув на поверхни води.

— Не вона — сказала таємничо Крайовщиха.

Настала знов хвилина мовчанки, але перервала її тепер перша девотка Ройщиха.

— Єсли не тая — сказала Ройщиха — то певно буде тая варґулї... від Каліщихи.

— А певно, що то вона! — сказала молоденька Потералиха. — Кидайте, Крайовщихо, лише вуголь... а увидите, чи то не вона.

Крайовщиха знов кинула розжарений вуголь на воду. І той закрутив ся, зашипів, підійшов до першого і станув, не тонучи...

— І не тая! — сказала торжественно Крайовщиха.

Молоді жінки поглянули питаючим оком одна на другу.

— Котраж би то? — запитались одна другої.

Але округленька Капланьщиха, постоявши якийсь час мовчки, сплеснула в руки і сказала:

— Вже знаю!

— Котраж то, котра? — запитали усі хором.

— А що? може не тоє кресильо пелехате з під вісьмого, від Якубащихи?!

— А певно, що то тая шкарада... — сказала молоденька Потералиха. — Тільки стрібуйте Крайовщихо, увидимо... — і спустила вочи.

Крайовщиха кинула третій вуголь. Але той не лишив ся на поверхни води як тамті, але перекотив ся раз і другий, відтак зачав тонути і опинив ся аж на дні.

— А що? — сказала Капланьщиха. — Що, не говорилам, що то вона? А смертельной кольки би на ню! Видите? Якій шкараді до молодих хлопців!...

Але тут Крайовщиха знов забрала „голос" і сказала:

— Найважнійше ужем ти зробила... тепер лише приладжу тобі бальсам, і буде все добре.

І тут знов розказуючим тоном сказала до молодших:

— А зараз мені принести яке глиняне начине, а живо!

А коли ґаздиня з добрим серцем постаралась як слід о него, Крайовщиха казала до него влляти одно горнятко від чаю теплої води, казала всипати до того три порядних ложці соли, таке саме горня влляти смальцю і додати три ложці цукру. Відтак сама виняла зза пазухи якусь малу фляшину, вляла до тої мішанини кілька капель „цудовного бальсаму" і веліла то все заготовити на вогни так довго, як довго зійде відмовити три рази „Отче наш", три рази „Богородице Діво" і одно „Вірую"... А коли нарешті вже той „цудовний бальсам" був готовий, то „мудрі баба" своєго пацієнта так вповіли, що той аж спітнів, бідолашка. І не минуло ще і пять мінут, а наш пацієнт як не сплюне, раз і другий! Зробив якусь квасну міну, поглянув непевним зором довкола себе, відтак затяв зуби, зірвав ся з ліжка і зачав скоренько чогось по комнаті глядати... а знайшовши сплювачку, нахилив ся і віддав усе, що в него вляли... Опісля кинув ся на ліжко і простогнав: — Ох, коб хоч помогло, коб помогло...

Але „мудра" Крайовщиха не скінчила ще на тім своєї курації. Виняла зза пазухи якесь завинятко, а вказуючи його молодшим жінкам, сказала:

— Дивіть! Ту маю зіле... а дороге то, бо аж на семох горах збиране в краю, а посьвячуване аж сім разів на Перемиській Кальварії... Тим зілем, як окурити яку небудь худобу, або і чоловіка, то на цїле життє до него не мають приступу не тільки чари, але навить жадна хороба го ся не іме...

І тут Крайовщиха казала подати собі жаріючих вуглів на тарілку, укшила на них трохи того чудотворного зіля, а коли зіле зачало тліти і видавати з себе не дуже пахучий дим — Крайовщиха звернула ся до хорого і сказала: — Нахилиж но ся небоже понад зіле і втягни в себе три рази того сьвятого диму...

Зробив як му казали. Але сейчас за першим разом вхопив го такий кашель, що аж посинїв з болю.

— Каху! каху! аху! каху!!! Ажеби тя шляк... і з кадилами! Каху! каху! каху! А гетьте від мене з ними, — гукнув — бо пукну, або душу відкашлю. І при тих словах зірвав ся з ліжка, копнув ногою в двері аж відчинили ся, випав до сіний, і вхопивши ся руками стовпка від сходів .. кашляв. плюв і кашляв.

* * *

— Ну, і якже ся чуєш? — спитала його рано ґаздиня, коли прийшов до кухні, щоб зібратись до праці.

— Сгара Крайовщиха знає ся тілько на медицині, що свиня на перцю — відповів він злобно. — Як мя спої̈ла якимсь паскудством і закадила під ніс, то думавем, що за раня душу з мене випре! Не дочекала би вона і з її медицинами...

З похмурного його лиця можна було догадатись, що другий раз на подібну курацію не згодив би ся за жадні гроші в сьвіті і стратив зовсім надію, щоб міг прийти до здоровля при помочи „мудрих баб".

Але не стратила надії в се його ґаздиня „з добрим серцем", бо зараз того самого дня, коли він ледво приволік ся з праці, і усїв на сходах покашлючи, закликала його до кухні, і хоч крім них не було нікого в комнаті, она нахилилась йому до уха і зачала щось шептати. Відтак штовхнула його порядно в бік і усьміхаючись сказала голосно:

— Тільки ти зроби так, як я тобі раджу. При своїй жінці відпочнеш, вивчасуєш ся і буде все добре.

Він почухав ся рукою в потилицю.

— Та воно — сказав він — і я сам нераз вже о тім думав, чи не лїпше мені оженитись, але в тім і сук, котра мене тепер схотіла би? Давнїйше, то я був би про се не журив ся, але тепер! От Бог покарав чоловіка, чи що? — додав гірко.

Але не знав він жінок! Бо коли висказав свій сумнїв, чи котра схотїлаб за него вийти, ґаздиня лише розсьміялась на те. І не минуло ще й чотири неділь, а вона вже так справу повела, що одна з прекрасних доньок пра—прабабки Єви присягла йому, скорілому, в церкві досмертну любов... Правда люде ганили дівчині, а особливо її товаришки сьміяли ся з неї.

— Щож ти, казали їй, по таким хирляку... ні з тим до Бога, ні до людий! Що з него буде за чоловік? і т. д.

Але дівчина сьміялась лише з пересторог товаришок.

— Ет, говорите так, бо завидуєте менї щастя — казала. — Що він там троха недомагає, то що? Ожените ся зі мною, устаткує ся, відпочне, перестане гуляти і буду мати з него мужа, хоч куди...

Ну, і не омилила ся, бо він не тільки що перестав гуляти, але до молодої жінки привязав ся і полюбив її. Молода жінка відплачувалась йому такою любовю, на яку може здобути ся добра, кохаюча жінка. Бувби щасливий — але щож, коли раз втрачене молоде здоровле не вертало більше...

Молода жінка окружила его усіми вигодами, приладжувала йому смачні страви, зносила ріжного рода напитки. Він їв, пив, відпочивав, але мимо того дальше кашляв і марнів майже в очах.

— Миколасеньку, голубе мій! що тобі? Що з тобою діє ся? питалась з розпукою молода жінка. — Я не хочу щоб ти хорував; я хочу тебе видіти веселим, здоровим, як давнїйше... а ти мені здаєсь що дня гірше марнієш... А що Воже не дай... і тут урвала звичайно, бо слези перервали нещасній.

Він бувало, то потїшає її як може, щоб не журилась, що то все мине, бо прецінь богато людий на сьвіті хоріє, а не всі умирають, але в души чув, що з ним конечно щось недобре, тож в кінци постановив удатись по пораду до лікаря.

Лікар, до котрого він удав ся, був вже не молодий собі Єнкі, а від своїх товаришів-лікарів ріжнив ся хиба тим, що в своїй лікарскій практиці не мав звичаю держати своїх пацієнтів в непевности, як то роблять декотрі але просто з моста висьвітляв річ, чи хороба є виліч́има, чи ні. Тож коли наш хорий прийшов до него, Єнкі оглянув его і відтак посадив на крісло, а сам усїв на другім напротив него і заговорив:

— О! Ти молодий чоловіче дуже хорий!

— Таж хорий, хорий! відповів сей хрипливо.

— Ти богато пив... не меньше курив, ночи збував безсонно поздсм... Правду кажу? спитав лікар.

— Та правду, і пивем і куривем, але не більше від других, відповів він покашлюючи.

— Не перериваи менї, сказав Єнкі — ти знасилуював сам себе, втратив своє молоде здоровле, і аж тепер ти прийшов лічитись, чи так?

— Єсли бисьте могли мені що помочи, то я би вам добре заплатив за се, сказав він несьміло.

— Ай нов! сказав Єнкі. Я знаю, що ти би мені заплатив, бо і щож би ти не дав тепер, щоби стати здоровим? Але слухай молодий чоловіче, тобі не тре-

167 Новыхъ Членôвъ.

Въ мѣсяцю Марцю с. р. приступили до Р. Н. Союза слѣдуючі нові брацтва и члени.

Бр. св. Георгія Smoke Run, Pa.

Климъ Антôнъ
Фричъ Демко
Грешко Иванъ
Поглодъ Николай
„ „ Дмитро
Подкалицкій Иванъ
Кариа Осифъ
Андрейко Федоръ
Климъ Дмитро
Мандзакъ Михаилъ
Орѣховскій Андрей
Лаверъ Николай
Годчакъ Андрей
Салапота Тимко
Голубѣнка Грицъ
Рось Михаилъ

Бр. св. О. Николая Ernest, Pa.

Голинка Николай
Боднаръ Александеръ
Снильскій Юрій
Пачканъ Андрей
Пригода Иванъ
Пачканъ Юрій
Матушъ Василь
Вунетичъ Михаилъ
Палѣй Павло
Снильскій Павло
Король Михаилъ
Чучко Иванъ
Король Иванъ
Дикунъ Иванъ
Ляноскій Михаилъ
Москаль Иванъ
Ердигъ Василь
Силия Михаилъ
Третиникъ Михаилъ
Пеца Миколай
Кузмовичъ Михаилъ
Козелъ Юрій
Спонтакъ Михаилъ
Батайко Михаилъ

Б. 1. Теплярь Иванъ
Б. 4. Мацякъ Юліянъ
Цаповскій Осифъ
Б. 6. Полякъ Иванъ
Немешъ Стефанъ
„ „ Василь
Мѣсарошъ Петро
Голунка Иванъ
Романъ Михаилъ
В. 8. Кавулякъ Андрей дитина
В. 10. Гузекъ Иванъ
Докли Анна дитина
Стеранькакъ Дмитро дитина
Цѣркотъ Анна дитина
В. 12. Майкнеръ Марія
В. 15. Сивикъ Петро
В. 16. Гелета Текля
Грацонъ Юрій
В. 19. Зинькакъ Гаврило
В. 28. Опишканичъ Гаврило
Шибовскій Иванъ
Рогальскій Антонъ
В. 31. Фешъ Федоръ
Павликъ Иванъ
Гричъ Адамъ
Гринчъ Михаилъ дитина
Гомолякъ Иванъ
В. 30. Ласичъ Марко
Бучко Михаилъ
В. 33. Явонько Федоръ дитина
„ „ Павло дитина
„ „ Анна „
В. 35. Максимчакъ Юрій
Шлюсаръ Тимко
Лопушаньскій Стефанъ
Поживанъ Дмитро
Кузмичъ Иванъ дитина
В. 37. Войталь Марія „
Войталь Марія П. дитина
В. 38. Дудичъ Семанъ
Базарникъ Андрей
Намиснакъ Стефанъ
В. 39. Филь Алексій
Гнатко Стефанъ дитина
Пельцъ Марія „
В. 40. Бицконь Михаилъ
Вислоцкій Миколай
В. 45. Басарабъ Анна
Подѣльсный Федоръ
В. 50. Геличакъ Михаилъ
Мосоръ Василь дитина
В. 52. Бакъ Осифъ
Ковачъ Миколай
Гулашъ Стефанъ
Федоркевичъ Иванъ
Курасевичъ Иванъ
В. 53. Цабала Василь
Команъ Василь
Джуля Теодоръ
Тимчикъ Анна дитина
Гординьскій Стан. дитина
В. 55. Воляньскій Осифъ
Ракъ Антонъ
Коваль Фецко
Гаркасъ Яковъ
Пушкаръ Юрій
В. 56. Драганъ Николай
Коршневичъ Николай
Кѣтъ Петро
Галько Миколай
Радко Митро
Оравка Михаилъ
Опалка Иванъ
В. 57. Федорко Петро
Лучковецъ Сидоръ
В. 62. Сидоръ Михаилъ
Бодакъ Иванъ дитина
„ „ Михаилъ „
Цимбала Анна „
В. 68. Истирчакъ Лукачъ
Семберъ Бронка дитина
„ „ Марія „
„ „ Анна „
В. 70. Розмаїтый Гелена „
В. 74. Янко Василь
В. 76. Сосницкій Павло
Кухта Андрей
В. 78. Заворотнюкъ Софроній
В. 83. Федоришко Харитина
Гойсакъ Настя
Вовкъ Параска
Валецка Параска
Бацько Олена
Гайдошъ Анна
Старанка Настя
Щерба Настя дитина
„ „ Марія „
Пронько Юлька „
Фецашко Емілія „
В. 84. Феданъ Иванъ
В. 85. Яворскій Михаилъ
В. 93. Фурчакъ Юлія дитина
„ „ Михаилъ дитина
„ „ Гелена дитина
„ „ Марія дитина
В. 95. Кравецъ Данько
В. 96. Шпукъ Марія
Котула Василь
Сухій Антонъ
Недбайла Василь
Балушка Иванъ
В. 106. Вѣтакъ Захарій
В. 108. Черновецкій Иванъ
Крупка Иванъ
Лабякъ Михаилъ
В. 113. Шкирда Миколай
Козенчакъ Юрій
Брода Николай
В. 117. Хромовскій Ардальонъ
В. 118. Бѣликъ Магдалина
В. 119. Варга Иванъ
Алфельдъ Василь
В. 120. Кучмеда Дмитро
Рѣшко Олекса
В. 123. Осѣнчукъ Филипъ
В. 130. Качмаръ Олекса
В. 131. Лѣберъ Никифоръ

С. Ядловскій, гол. секретарь.

На Боевий Фонд в Галичині

зложили:

I. **На руки Народного Комітету:**

1) З New York, на горі міста:

О. Чаплиньскій 10 дол.
Братство св. Володимира 8.70 дол.
А. Хромовский 5 дол.
Павло Зятик 2 дол.

По 1 дол.: Марія Тисько, Г. Піртко, Текля Підлипчак, Іван Лазорчик.

Сильвестер Свентковский 75 цнт.

По 50 цнт.: Осип Карлак, Дмитро Гаричман, Анна Медвідь, Данило Павлик, Василь Дичко, Михайло Канїш, Марія Вілька, Марія Жура, Настя Копча, Анна Косович.

По 25 цнт.: Ефрозина Барна, Анна Сиротяк, Йогаська Нестор, Софія Бовдиш, Настя Куриловичъ, Марія Сенчак, Євка Сохран, Євка Пляцкон, Текля Гитко, Євка Тхір, Танька Ціркот, Марія Ванца, Марта Павчик, Анастазія Павельчак, Євка Гудак, Варвара Чухта, Нацка Турко, Анна Землянська, Яцко Чомпель, Іван Ватралик, Нацка Гавриляк, Андрей Ришко, Текля Ґресько, Марія Сенчак, Улька Тосир, Марія Канїщак, Софія Тхір, Марія Йопек, Марія Барна, Ксеня Смій, Софія Обух, Марія Слота, Текля Константинович, Пазя Константинович, Марта Шевчак, Марія Пециляк, Хрестина Тапись, Софія Троханьска, Феина Решета, Павя Фесь, Євка Павлик, Ценцеля Демчак, Євка Ганчовска, Дмит. Куриляк, Мих. Ґарко, Яцко Стержинь, Василь Даниляк, Текля Ференц, Марта Шпіяк, Рузя Чуляк, Настя Доманович, Катерина Кец, Марія Гошко, Анна Кецяк, Анна Ґец, Пазя Сиротяк, Улька Сенич, Євка Савчак, Анна Мотика, Олена Васенко, Теодозія Шмайда, Марія Павильчак, Розалія Давид, Марія Ґамбля, Анна Моряк, Юрко Віщак, Микита Віщак.

Марта Астраб 20 цнт.
А. Хромовскій 16 цнт.
Ник. Даниляк 15 цнт.

По 10 цнт.: Нацка Гошко, Данько Гудак.

Безіменний 9 цнт.

Разом **53 дол.**

Жертви сї колектували хата від хати Ви. п-ні Е. Струтиньска і Честна сестра з сестрицею св. Ольги Анна Медвідь, за що заслужили собі на щире признане і сердечну подяку.

Справді подивляти треба обі патріотичні колекторки! Пані Струтиньска лишає дім і діти і приймає тяжкий труд получений до того нераз з прикростями а сестра Анна Медвідь наробувавшись цїлий день в фабрицї радо посьвячує свій спочинок для добра рідного краю!

2) З Elizabeth, N. J.:

Н. і Е Струтиньскі 10 дол.

Разом	63.00
Попередно	47.00
Усего	$110.50

о. Іван Велигорскій, секретар.

II. **На руки ред. „Свободи“:**

1) Вас. Гришко зі Скрентон, Па. 2 дол.

2) Сестрицтво Сьв. Люби відділ Р. Н. Союза 83 в Carnegie, Pa. (на Хлопський Боевий Фонд) 10 дол.

3) Кенонсбурскі Русини зложили 10 доларів на Хлопский Боевий Фонд в Галичині:

Іван Федан 1.10 дол.

По 1 дол.: Василь Сич, Василь Цабан, Михаїл Малиняк.

По 50 цнт.: Теодор Филипів, Юрій Степаньчак, Іван Гойда, Іван Хохоляк, Іван Радомский, Андрій Половіщак, Михаїл Вінар.

По 25 цнт.: Джов Молнар, Григорій Станко, Афтан Телебан, Григорій Шкапяк, Григорій Сопяк, Анна Хандоґа, Марія Цаган, Теодор Зятик, Сем. Ґонца.

Іван Чакан 15 цнт.

Іван Федан.

Разом	$22.00
Попередно	95.75
Усего	$117.75

III. **На руки „Комітету Пятьох“**, вибраного на вічу в Ньюарк, Н. Дж. для збирання добровільних жертв на Боевий Фонд в стейтах Ню Джерзи і Ню Йорк, зложили члениї читальні Народної Самопомочи і Сестричного Брацтва сьв. Ольги в Бломфилд, Н. Дж. 5 дол. 50 цнт. Іменно жертвували на ту ціль:

По 50 цнт.: Марія Мацко, Варвара Сьціпак, Євка Проківчак, Фемія Сулич, Теодоска Ковтко, Катерина Бонцарівска, Ксеня Мурянка, Мера Шведа, Феврона Хвалик.

По 25 цнт.: Улька Шведа, Улька Ґбур, Анна Колкевич, Мера Хвалик.

Разом 5.50 дол.

Сава Черницкий, кас.

Доси зголошено слїдуючі жертви на Боевий фонд зложені на руки:

Коміт. Питсбурского	433.00
Ред. „Свободи“	117.75
Народ. Комітету	110.50
Коміт. „Пятьох“	5.50
Разом	$666.75

Відповідь на „Пояснене“

Моїх кілька слів правди.

Думаю, що конечно є відповіста мені на „Пояснене“, що писав мій давній сусід — не про народні справи, але найбільше про мою особу. На першім місци сусід мішає мене до релігійних роздорів і провідників. Та я не є ніякий духовний провідник, ані мій брат Юрко. Я, правда, говорив нашим людям, що би не давали свої церкви записувати на католиків французких, говорив що церква не операє ся на дорогих образах і на сьвічках, а що сьвітла треба в голова народу, а до віри християньскої треба добрих діл, не фарисейских. Я і нині се говорю. Але за головну річ уважаю я і уважаю не боротьбу релігійну, а боротьбу клясову, боротьбу робочого народу з капіталізмом, боротьбу сьвітла з тьмою, бо так само, як мій сусід виджу, що „темнота і убожество економічне суть неначе брат з сестрою до релігійного стану“ — і тому з цілою рішучостю стою против тих людий, що розбивають нарід релігійними крючками. Так я стою і тепер на тім самім становищи і не відмавляюсь стояти в рядах сеї народної а не духовної роботи.

А за честь — зачисляти мене до самих канадийских провідників — дакую. Мені без того краще, бо сьвіт вже осудив доброту та чисті руки канадийских провідників, а мені ще ніхто нічо не закинув. Лиш мому сусідови якось ванадто жалко на згадку про Каліфорнїйске Братство, бо мішае его всюди, чи потрібно, чи непотрібно. То я не уважаю собі соромом, що я був членом того Братства.

Однакож дорогий сусід іде часом трохи в глубше. Він ганить мене, пощо я скачу межи піяків. Очевидно єму далеко більше подобало би ся, як би я разом з „провідниками“ Русинів під час виборів ви хваляв деяких по під небо, як людий розумних і чесних, і працьовитих і ощадних, а в рік після того тихже самих Русинів ганьбив послідними словами, приписував їм прикмети зовсім противні. Може би і сказав, що я „рихт маю“. Але дармо. Грошей від канадийских капіталістів не беру, тай лекше можу тримати ся одного слова. А „провідники“ переконана мають за гроші, за гроші і на рідну маму кричати будуть. Се не мое відосіблене твердженє. Сам же мій сусід добродушно признає, що „як би у нас більше капіталів, то може не треба було і Лорієрів малювати“. Він навіть в добродушности своїй не спостеріг ся, що сказав про провідників найсоромнійший факт, який лиш можна сказати, бо виявив, що вони морально проституують ся. Най буде і так. А що нарід наш не є піяцким та розбійничим, се є факт, за яким колись сам „Канадийский Фармер“ найбільше обставав, лиш пізнійше, як вибори минули, переконав ся, що канадийский Русин пропиває $10. місячно. В якій цілі писав він се, не знаю, але знаю, що се неправдиво, бо неможливо. Адже самі редактори „К. Ф.“ о. Іван Негрич і о. Іван Бодруґ, на яких слова можнаб по вірити, пригадують собі, що як ми всї три робили свого часу при новій дорозї близько Вінїпеґу, то за місяць позаробляли-смо як раз по $10. А чи один та не щасте має? Якже би тепер пропило ся тих $10, то що лишило би ся. А наші Русини, що поприходили до Канади без цента при души, мають нині в Канадї добре уладжені фарми, а по містах лоти і доми свої, другі народи завидують їх дорібкови. Чи так доробляють ся піяки? А як лучать ся між нашими людьми який піяк, то ще нема защо ганити всїх Русинів. Межи Англійцями піяків є більше, а ніхто англійского народу не ганьбить. Річ в тім, що наші провідники не хочуть нічого хосенного робити та звертають вину на нарід. Се звісна маніпуляція між нашими патріотами.

У них релігійний рух принципом. В часі, коли сьвіт увільняє ся від церковних оковів, в часі, коли найбільша церковна держава, Росія, ріками крови своєї заливає середновічні варварскі пересуди, які лиш завдяки церкви могли доси вдержати ся, — у них на вільній земли нічо инше, як боротьба релігійна є символом народного пробудженя! Справді сумне сьвідоцтво про поступ думки між канадийскими провідниками. Одно потішаюче, що ті провідники з горячки самі під собою яму копають, як і отсей мій добрагя сусід, що незвичайно безпечно вміє стріляти з поза плота та навіть не оглядає ся, що стріляє найгірше в тих, яких взяв ся боронити. Дай Боже лиш дальше так, а постріляють ся вони самі, хочба поховала ся й за десять плотів.

В. Сиротюк.

— Звертаємо ся зъ просьбою до всѣхъ нашихъ Дописувателѣвъ, щобы свои дописи писали коротко и читкимъ письмомъ, щобъ мы могли прочитати тѣ дописи. Рôвножъ просимо писати усе лишь на одной сторонѣ, а другу сторону картки лишати чистою, незаписаною.

Ред. „Свободы“.

— Вписшѣть ся до „Читальнѣ“. Лише 1.50 дол. на рôкъ. За тї грошѣ будете дôставати одну цѣкаву книжочку кождого мѣсяця. Адресуйте: CZYTALNIA, Box353, Scranton, Pa

„SVOBODA"
(LIBERTY)
HE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$' 00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а россійскѝ Українцѣ черезъ Книгарню „Кієвскои Старины" Безаковска 14, Кієвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не тожимо грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Въ справѣ роздѣлу жертвъ на Боевый Фондъ въ Галичинѣ

прислано намъ до друку слѣдуюче письмо:

„„Свобода" поставила внесене, щоби призбирані складки розділити на три рівні части і післати їх тром українським партіям, себто народовцям, радикалам і соціялістам. Се внесене є — на мою думку — крайно несправедливе. Уперед всього мусить пошанувати ся волю жертводавців, а із тих богато є таких, що вважають партію соціялістичну яко ворожу і крайне несимпатичну супроти своїм принціпіяльним поглядам. Є навіть такі, котрі радше жертвувалиби на місиї хіньскі та муриньскі, чим малиби причинити ся одним центом до зросту партії соціялістичної. Друга річ се, що соціялісти мусять обмежити свою роботу виключно на мійскі, робітничі орґанізації — они ніяк не можуть аґітувати успішно між хлопами-хліборобами, значить ся, що ціла їх робота обіймає дуже малесенький гурток руского населеня — не вийде навіть оден на сто. Притім соціялісти до сего часу ішли занадто рука в руку із польскими соціялістами та проявляли за мало національної самостійности, що і не може бути інакше, коли зважимо, що они все підпорядковують патріотизм космополітичним змаганям. А боевий фонд склада ся виразно на се, щоби розбудити національну сьвідомість у руского народу до самої високої степени, щоби поки що україньский нарід міг здобути собі свою політичну независимість, щоби міг мати свою власну державу. Усї виборчі та другі політичні борби теперішні суть лише етапами, по яких мае ся дійти до мети: Вольна та независима Русь-Україна. Проте, на мою думку, діяльність соціялістичної партії в Галичині, виходить лише на шкоду рускому народови яко цілости, позаяк розділює і викликує братовбійчу борбу між Русинами у пору, коли всім треба з'єднатись лиш до одного діла, а то до збудованя своеї власної хати.

Подібне скажу про радикалів. Слабі числом, слабі роботою і політичною силою, держать ся окремо від народовців лише ради рутеньского завзятя. Бож кождий з нас знае, що нинїшні народовці (націонал-демократи) приняли у політиці цілком радикальну проґраму, а так само відоме кождому, що давні народовскі рутенці або пішли на добре заслужений спочинок, або прилучили ся до барвінчуків. На ділї нинї в партії народовців годен змістити ся всякий найскрайнїйший елемент, на ділї нинїшні головачі сеї партії зреволюціонізовали усю руску націю. Як колись хто пристававдо козаків мусів лиш сказати, що віруе в Христа та що знае перехрестити ся — і вже ставав козаком, так днесь кождий, хто хоче щиро послужити Руси Україні мусить лиш сказати, що він Українець, а певно зістане принятий до національно демократичної партії. Впрочім ціла робота, цілий той величезний рух нинї, та чудесна переміна, то розбуджене цілого руского народу у краю — се виключна заслуга народовців. Ще й то ладне, що ся партія згуртувала усіх в одно і хлопа і попа і урядника і кождого без ріжниці — до слушного часу. — А менї видить ся таке згуртоване тепер конечним. Менї кажеть ся, що поки ми не маемо своеї держави, то ми мусимо усї іти оден по руч другого — нам не вільно ділити ся на кляси — поки-що. — Колись, коли Русь-Україна стане вольною державою, оттоді нехай повстае клясова борба, нехай повстае кат зна кілько партий — але тепер не пора в рідну хату вносити роздор!

Мое внесене таке, щоби усї складки переслати партії народовців (націонал-демократам), а если хто хоче складати специяльно на радикальну або соціялістичну партію, нехай про се виразно зазначить у своїм письмі.

Н. Струтиньский."

——

Иншій чоловѣкъ пише намъ такъ:

„Дивуе мене, що еще центів нема, а робите кумедію. — Пропозиция ся, по моей думці, цілком не додасть духа і не заохотить, але противно відбере охоту.

Єсли хочете знати мою думку, то признаю на національно-демократичну партію, — позаяк дві другі не узнаю за партії, лишень за кліку амбітних людей, виросших на хорім рутеньскім ґрунті."

——

Ще инша особа пише, що найлѣпше булобъ, абы въ Галичинѣ всѣ 3 партіи створили оденъ Комітетъ и щобы тому комітетови выслати усѣ грошѣ зôбранѝ тутъ на Боевый Фондъ.

——

Були и такѝ внесеня: 1) щобы зъ всѣхъ грошей дати ⅔ національнымъ демократамъ а ⅓ роздѣлити мѣжь комітетъ радикалôвъ и соціялістôвъ по половинѣ; 2) щобы всѣ грошѣ вôдослати Народному Комітетови въ Галичинѣ національно-демократичному, а сей нехай бы удѣливъ якусь часть зъ сихъ грошей и двомъ другимъ партіямъ.

——

Вкôнци деякѝ жертводателѣ присылаючи грошѣ писали выразно, що грошѣ мають бути засланѝ не комітетови національно-демократичнои партіи, а „хлопскимъ" комітетамъ, себѣ то радикальному и соціялістичному.

——

Насамперѣдъ мусимъ завважати, що роздѣлъ жертвъ на Боевый Фондъ — се зовсѣмъ не „кумедія", якъ собѣ позволивъ оденъ патріотъ назвати, а рѣчь вповнѣ серіозна. Мусимъ также застеречись проти закиду, будьто бы „Свобода" старалась робити якѝсь непорозумѣня, інтриґы або щось подобного. Нѣ. „Свобода" мусѣла пôднести се питане, бо бачила, що мѣжь жертводателями є люде, якѝ симпатизують зъ деякими партіями бôльше якъ зъ другими и моглибъ чутись обиджеными, еслибъ ихъ грошѣ зôстали высланѝ не тамъ, де они собѣ того бажають, та щобъ уникнути можливои зъ того деморалізаціи, якъ се було свого часу мѣжь Литвинами. Литвины зôбрали були надъ 5.000 доларôвъ на революцію въ Росіи, а що питане подѣлу фондôвъ не було зъ горы рѣшене, то опôсля повстали непорозумѣня, якѝ спинили цѣлковито дальшѝ жертвы и треба було ажь робити спеціяльнѝ зъѣзды и потратити силу гроша, абы почати се дѣло на ново. Вкôнци мусимъ застеречи ся и проти партійности. Подаючи свôй проектъ, „Свобода" станула не на партійнôмъ, а на загально американьско-рускôмъ становищи и каждый хто хоче на тôмъ становищи стояти, мусить числитись зъ фактомъ, що въ Галичинѣ є три партіи, якѝ хочь рôжнять ся въ другихъ справахъ, ведуть теперѣшню борбу пôдъ однымъ стягомъ, промавляють зъ тихъ самыхъ трибунъ, але мають свои окремѝ партійнѝ фонды. А що, якъ вже сказано, декотрѝ жертводателѣ бôльше симпатизують зъ одною партією, якъ зъ двома другими, то намъ здавалось, що если сума усѣхъ грошей збересь разомъ и роздѣлить ся на три рôвнѝ части, тодѣ рôжницѣ выровнають ся и не буде нѣкому кривды. Що наша гадка не така то дуже чудернацка, якъ декому видае ся, видно и зъ того, що Питсбурскій Комітететъ также на три части подѣливъ грошѣ. Стôлько що до попередного проекту „Свободы".

Не вдаючись въ полеміку зъ высказами тихъ, хто писавъ до насъ въ справѣ роздѣлу Боевого Фонду, мусимо однакъ зазначити, що подѣлъ клясовый се така рѣчь, яка не зависить вôдъ нашои волѣ; мы не можемо его хотѣти або нехотѣти. Вôнъ є!

Що хтось не хоче узнавати радикалôвъ або соціялістôвъ за партіи — зъ сего ще не выходить, щобъ они не истнували. Можна незгоджувати ся зъ кимсь, ненавидѣти его, але черезъ те саме вôнъ ще не перестане истнувати.

Закиды будьто бы радикалы та соціялісты лише шкодили народнôй роботѣ — несправедливѝ. Доказомъ сего высказы такихъ проводирôвъ соціялістичныхъ якъ Каутского, Бебеля, Пернерсторфера и другихъ. Тимъ менче можна закидати бракъ патріотизму украиньскимъ радикаламъ та соціялістамъ. Хтожъ першій, якъ не радикалы приняли въ свою програму жадане політичнои независимости украиньского народа, то є украиньскои державы? Те жадане приняла опôсля въ свою програму партія соціялъ-демократична, и ажь по нихъ приняли той самъ поступлять въ свою програму національнѝ демократы. Нема чого дивоватись, що дехто читаючи лише органъ нац. дем. партіи дôстае враженѣ, будьто бы весь рухъ національный въ Галичинѣ а спеціяльно всю борбу за загальнымъ голосованемъ — вела одна партія національно-демократична, коли органъ сеи партіи подаючи звѣты зъ вôдбутыхъ вѣчь, не подае хто тѝ вѣча скликувавъ и зъ якихъ партій бесѣдники промовляли. Але хто читає часописи усѣхъ трехъ партій, той заразъ побачить, якъ велике число вѣчь скликаныхъ до теперь припало на партіи радикальну и соціялістичну.

Першу и найбôльшу жертву, бо жертву крови, жертву власногожитя, положили у сѣй борбѣ такожь не національнѝ демократы, а радикалы, Сѣчовики зъ села Лядского, де упало 3 трупы а кôльканацять зôстало раненыхъ*). Намъ дуже прикро пôдносити все те пôдъ сю пору. Не думаемо мы тимъ понижати яку небудь партію а другѝ пôдносити, але мусѣли мы се написати, абы выказати, що кожда зъ тихъ трехъ партій мае свои заслуги и робить пôсля свои найлѣпшои волѣ и змоги и тимъ самымъ не можна пôдвысшувати одныхъ на шкоду другихъ. Та ввиду того що, якъ бачимо, найшлись думки противнѝ справедливому роздѣлови Боевого Фонду на 3 рôвнѝ части, „Свобода" пôддае отсымъ такій проектъ:

Щобы всѣ грошѣ присланѝ до Народного Комітету безъ застережень, Народный Комітетъ выславъ тамъ де вважае за вôдповѣдне. Грошѣжь присланѝ Народному Комітетови зъ застереженемъ до кого мають бути высланѝ, Народный Комітетъ повиненъ выслати пôсля бажаня жертвуючихъ.

Грошѣ присланѝ до „Свободы" безъ застережень будуть роздѣленѝ на рôвнѝ части мѣжь усѣ три партіи, а грошѣ присланѝ намъ зъ застереженемъ — будуть высланѝ тôй партіи, на яку вкажуть жертводателѣ.

Проте пожаданымъ було бы, абы всѣ збираючѝ складки и жертвуючѝ на Боевый Фондъ при посылцѣ грошей выразно зазначували, чи тѝ грошѣ мають бути засланѝ лише одной партіи, отже — котрôй, чи може мають бути якъ инакше роздѣленѝ.

——

*) „Сѣчи", се пожарничо-ґімнастичнѝ товариства выключно радикальнѝ (на Покутю) и соціялістичнѝ (на Подôлю). Се найсвѣдомѣйша пôдъ зглядомъ національнымъ частина руского селяньства, доказомъ чого тѝ безвзглянѝ переслѣдованя ихъ черезъ галицко-польске правительство. Звѣснѝ суть слова намѣсника Потоцкого, що сказавъ до депутаціи, яка була въ него въ справѣ переслѣдованя „Сѣчей": „możecie zakładać „Sokołów" ruskich ile chcecie, ale „Sicze" będę niszczyć do ostatku."

Чи буде страйкъ?

При твердôмъ углю.

Майнеры твердого угля заявили компаністамъ, що пôдуть сейчасъ назадъ до роботы, если компаністы згодять ся вôддати всѣ непорозумѣня пôдъ осудъ суду мировового. Вырокъ такого суду мавъ бы обовязувати черезъ 2 роки.

Такого предложеня компаністы не сподѣвались и дуже нимъ занепокоились, бо не могуть его впростъ вôдкинути не наражуючи собѣ симпатіи публики, отже мусять шукати новыхъ выкрутôвъ, сли не хочуть его приняти.

Вôдповѣдь на предложене майнерôвъ мали дати компаністы минулого Понедѣлка, опôсля вôдложили еѣ на Вôвторокъ и, въ хвили коли се пишемо, еще вôдповѣди нема.

Пенсилвенійскій говерперъ Пенипекеръ писавъ до компаністôвъ и проводирôвъ майнерскихъ, абы доконче якось погодились, а продавцѣ угля заявили публично, що тому пôднесли цѣны угля, бо компаністы не хотять его достарчати.

Ситуація при твердôмъ углю не змѣнилась. Роблять декотрѝ вашерки и почала робити одна маленька майна въ Шамокинъ, але сего не бере нѣхто серіозно. Компании желѣзничѝ повôдправляли многихъ людей, що робили на углевыхъ потягахъ, якѝ теперь не ходять. Декотрѝ компаніи поотвирали офисы по великихъ мѣстахъ для вербованя скебôвъ, иншѝ повывозили на верхъ мулôвъ. Люде спокôйнѝ и кромѣ кôлькохъ менчихъ драчокъ та побитя скебôвъ, не сталось нѣчо важного.

При мягкôмъ углю

положене зъ каждымъ днемъ полѣпшаесь. Въ околици Питсбурскôй всѣ компаністы згодились вже на пôдвышку о 5½ цента на тонѣ и 40.000 майнерôвъ вернуло до роботы. Рôвножь почали робити многѝ майны въ Индіянѣ, Илінойсъ, Огайо и вѫдекотрыхъ полудново-захôдныхъ стейтахъ. Президентъ компаністôвъ мягкого угля написавъ до Мичела, що вôнъ и всѣ,що не годились на пôдвышку, готовѝ пристати на се, абы непорозумѣня мѣжь ними а майнерами розглянувъ мировый судъ. Мичелъ вôдповѣвъ, що не мае права самъ про се рѣшати, але Екзекутивный Комітетъ Юніи, що збересь невдовзѣ въ Индіянаполисъ, возьме пôдъ розвагу сю справу и дасть вôдповѣдь. Президентъ Рузвелтъ заявивъ компаністамъ зъ Огайо, що поки що не хоче мѣшатись въ ихъ непорозумѣня зъ майнерами.

Бувшого президента и и секретара Питсбурского дистрикту, що зрадили робôтничу справу — выгнано зъ Юніи.

Въ Ґрінсбургъ, Па. убито одного страйкера. Причина убійства незвѣсна.

Ще про кольонізацію.

Каждый признае, що не зле бы було, абы Русины осѣдали въ Америцѣ на земли, бо тодѣ стоялибъ лѣпше матеріяльно и захowалибъ довше свою народнôсть, — але выгляды на таку кольонізацію особливо въ Сполученыхъ Державахъ не дуже свѣтлѝ.

Русины приходять тутъ дуже бѣднѝ а землѣ вôльнѝ далеко на Заходѣ, такъ що хто, приѣхавши зъ краю, хотѣвъ бы заѣхати на вôльнѝ землѣ въ Спол. Державахъ и починати господарку, мусѣвъ бы привезти зъ собою таку суму гроша, на яку годенъ здобутись хиба середный галицкій господарь, якій будь що будь еще може сякъ такъ выгетувати у себе въ краю. Єслибъ справдѣ такѝ господарѣ хотѣли сюди йти, то мусѣлибъ вперѣдъ выслати своихъ делеґатôвъ, абы тѝ оглянули землю лично и знали чого могуть тутъ сподѣватись, бо треба знати, що землѣ не всюды олнаковѝ, що лѣпшѝ землѣ покрали всякѝ урядники та що великѝ богачѣ земельнѝ такъ притискають